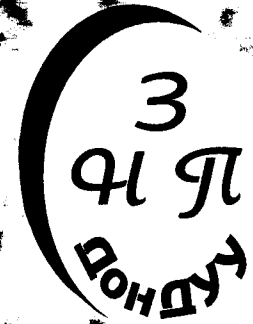

Міністерство
освіти і науки
України

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**Донецького державного
університету управління**

ТОМ V

Серія „Державне управління”

Випуск 37

**“Фінансовий механізм державного управління
економікою України”**

Донецьк 2004

ББК 65.9 (4 Укр.) 26

3 41

Засновник: Донецький державний університет управління

Редакційна рада:

Поважний С. Ф. – головний редактор,
Пілюшенко В. Л. – заст. головного редактора,
Чумаченко М. Г., Бурега В. В., Поважний О. С.,
Омельянчук А. І., Жидченко В. Д.

Редакційна колегія:

Поважний С. Ф. – д. е. н., Губерна Г. К. – д. е. н.,
Дорофійенко В. В. – д. е. н., Пілюшенко В. Л. – д. т. н.,
Адамов Б. І. – д. е. н., Янукович В. Ф. – д. е. н.,
Амітан В. Н. – д. е. н., Поважний О. С. – д. е. н.,
Поклонський Ф. Ю. – д. е. н.

У збірнику представлено результати досліджень, що проводяться в рамках науково-дослідної роботи кафедри “Фінанси” ДонДУУ. Викладено фінансові аспекти державного управління, теоретичні та практичні основи бюджетних процесів в Україні та Донецької області, галузеві і регіональні особливості регулювання інвестиційної діяльності. Збірник розрахований на наукових і практичних робітників, викладачів вищої школи, аспірантів, магістрів і студентів.

Затверджений додатком до Постанови Президії ВАК України від 14.11.2001 р. № 2-05/9 як фаховий з державного управління.

Адреса редакції: 83000, м. Донецьк, б. Пушкіна, 23.

Телефони: (062) 337-43-06

Видається за рішенням Вченої ради ДонДУУ

ISBN 966-380-007-0

© Донецький державний університет управління, 2004

ЗМІСТ

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ УКРАЇНИ

1.1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНИХ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ	
Бесчастный В.Н. Принципы коэволюции общества и его частей.....	6
Воробьева Л.А., Марачов В. В. Малый бизнес и государственная регуляторная политика: основы и состояние взаимодействия.....	21
Голос И.И. Генезис морали и ее место в политической системе общества.....	30
Дегтярьова В.М., Солод М.А. Програмно-цільове бюджетування як інструмент державного регулювання економіки.....	41
Дранник Э. В. Роль государства в функционировании рынка ценных бумаг.....	52
Лобас В. М., Федотов В. О. Організація системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування.....	65
Пампура О. І., Рязанов А. В. Порівняльний аналіз законодавчого забезпечення формування статутного капіталу акціонерних товариств.....	74
Пламодян Н. А. Державна підтримка гірничо-металургійного сектору: напрямки та шляхи розвитку.....	88
Поважний А. С., Балабан В. В. Принципы государственной налоговой политики в контексте эволюционной экономики.....	98
Серьогін С. М., Письменный І. В. Детермінація змісту категорії “митна служба України” в сучасних умовах державного розвитку.....	111
Сикорская И. Н. Государственная политика в сфере образовательных интеграционных процессов.....	123
Ясинська Н. А. Законодавчо-методичне забезпечення розвитку державної інноваційної політики.....	132

1.2. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ, ГАЛУЗІ: ПРОГРАМИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Кирилов В. П. Банківсько-кредитна система як об'єкт державного регулювання у формуванні конкурентного середовища і інвестиційного клімату в Україні.....	142
Лапардин А. В. К вопросу об оценке влияния прямых иностранных инвестиций на экономический рост в принимающей стране.....	154
Михальська В.В. Державне регулювання вищою освітою як складової інтелектуальної бази для здійснення підприємницької діяльності.....	164
Парий-Сергеенко Е. П. Роль местных бюджетов в социально-экономическом развитии регионов.....	178
Поважний О. С., Чилікін О. І., Орлова Н. С. Формування і розвиток механізмів державного регулювання інвестиційної діяльності.....	187
Савинова О. М., Касьянова Н. В. Проблемы оценки потенциала промышленных предприятий Донецкого региона.....	196
Стародубцев Д. Л., Конюхов Е.А. Ресурсная база и ее роль в развитии регионов.....	204
Шапошнікова О. М., Зенцова О. В. Роль державного управління в активізації інвестиційної діяльності в сучасних умовах.....	211
Ющенко Е. В. Направление и способы государственного стимулирования инвестиционной активности.....	220

1.3. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ, СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА, СУСПІЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ, ПІДТРИМКИ ТА ВПЛИВУ

Беззубко Л. В. Роль інформації у системі державного управління колективними трудовими конфліктами.....	230
Гаман М.В. Стратегія збереження і розвитку науково-технічного й інноваційного потенціалу країни.....	237

Дегтяр А.О. Соціологічний підхід до оцінки якості державно-управлінських рішень.....	249
Колесников Д. В., Щербина Д. В. Социализация государственной региональной политики на основе критерия качества жизни.....	263
Лобас В.М., Климець П.А. Напрямки ефективного використання трудових ресурсів.....	272
Міщенко Г. І. Державне регулювання ринку транспортних послуг.....	279
Петрушевский Ю. Л., Мехедова Т. Н. Стабильный экономический рост как предпосылка повышения уровня жизни населения.....	290
Поважний А. С., Чиликин А. И., Степанчук С. С. Финансирование научно-технического развития в зарубежных странах.....	301
Повний С. М. Ф'ючерсна торгівля електроенергією: проблеми становлення та державного регулювання.....	316
Смеричевский С. Ф., Соловей В. В. Мониторинг правового поля инновационной деятельности в Украине.....	329
Стойка А. В. Міжсекторальна взаємодія: органи державної влади та місцевого самоврядування і громадські (неурядові) організації.....	347
Страхов С. О. Роль самоврядування в системі управління державою.....	357
Чиликин А. И., Леось О. Ю. Государственные депозитарные учреждения: проблемы создания и функционирования.....	367
Шульга Л. А., Страхов С. А., Шилина А. Н. Специфика подготовки государственных служащих органов местного самоуправления.....	383

10. Тимошук Л. Інноваційне винахідництво та передумови його активізації в Україні//Інтелектуальна власність.-2000.-№2.-С.31.
11. Постановление Верховной Рады Украины «О концепции научно-технологического и инновационного развития Украины» от 13 июля 1999г.//ВВР Украины.-1999.-№37.-Ст.336.

УДК 321.01: (477.62)

МІЖСЕКТОРАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ: ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ І ГРОМАДСЬКІ (НЕУРЯДОВІ) ОРГАНІЗАЦІЇ

Стойка А.В.,
здобувач ДонДУУ

У статті розглянуто зміст і основні напрямки взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування із громадськими (неурядовими) організаціями. Визначені необхідність і основні канали такої взаємодії, звернено увагу на проблемні питання і перспективи міжсекторальної взаємодії в Україні.

В статье рассмотрены содержание и основные направления взаимодействия органов государственной власти и местного самоуправления с общественными (неправительственными) организациями. Определены необходимость и основные каналы такого взаимодействия, обращено внимание на проблемные вопросы и перспективы межсекторального взаимодействия в Украине.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Зв'язок з науковими та практичними завданнями

Останнім часом в Україні відбувається бурхливий процес активізації громадянського життя. Багато в чому ця активізація була спричинена подіями президентської виборчої кампанії 2004-го року, але на глибинному рівні ці процеси відображують досить тривалі тенденції становлення і інституціалізації вітчизняного громадянського суспільства. Адже за роки незалежності йшло різнобічне становлення усього плідного розмаїття утворень, що складають так званий «третій сектор», а саме неурядових (неприбуткових, недержавних, непідприємницьких – далі в тексті ці визначення вживатимуться як синоніми) організацій. Головне призначення цих організацій – відображення (артикуляція) інтересів різних верств населення, репрезентація цих інтересів, сприяння залученню громадян до формування і здійснення політики, виявлення та втілення громадської ініціативи тощо. Вже немає необхідності доводити, що саме від розвиненості і повноцінності «третього» сектору вирішальною мірою залежить

життєспроможність громадянського суспільства взагалі, рівень демократизації суспільства, готовність громадян брати участь у подіях громадського і політичного життя та ін. Після багатьох років недемократичного минулого (попри усі національні традиції демократизму і самоврядування) значна кількість громадян донедавна не мала необхідних мотивацій і вмінь виявлення громадянської активності, не володіла інструментами репрезентації своїх інтересів в структурах влади та ін. Останнім часом – знову таки у зв'язку із подіями «помаранчевої революції» на порядку денному постають питання налагодження плідної інституціональної взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування із громадськими (неурядовими) організаціями, більш повного виявлення і використання потенціалу міжсекторальної взаємодії.

Особливо важливою є така взаємодія на регіональному рівні, де здійснюється діяльність абсолютної більшості існуючих громадських організацій, де реалізується із тією чи іншою ефективністю економічна і соціальна політика держави, де налагоджується та показує свою плідність сила міжсекторального партнерства.

Метою пропонованої статті є розгляд основних форм і засад взаємодії органів державної влади та місцевого самоуправління із громадськими організаціями, аналіз проблемних питань і перспектив такої взаємодії в загальному контексті завдань налагодження цивілізованої системи міжсекторальної взаємодії в українському суспільстві. Дослідження пов'язане із проблематикою науково-дослідної роботи Донецького державного університету управління, затвердженої рішенням вченої ради 28.01.1999 р. (рішення № 99.01.1) в рамках напрямку «Регіональні аспекти інноваційної та інвестиційної діяльності та їх роль у розв'язанні соціально-економічних проблем регіону» (номер державної реєстрації 01.99U003653).

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Виділення невирішених питань

Проблемам взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування із організаціями «третього сектору» приділяється досить істотна увага політиків-практиків, держслужбовців і науковців у пострадянських країнах і, зокрема, в Україні. За

останні роки напрацьовано багато матеріалу, де аналізується доробок часів незалежності, акцентується увага на необхідності і можливостях міжсекторальної взаємодії тощо. Але хочеться підкреслити, що в загальній масі робіт з вказаної проблематики переважають декларативні публіцистичні роздуми, що мають характер загальнотеоретичних міркувань, ілюстрованих прикладами епізодичних випадків взаємодії тієї чи іншої місцевої організації із структурами влади. Автори переважно не ставлять на меті вивчати міжсекторальну взаємодію як необхідність, а самі неурядові організації – як повноцінного партнера тієї ж влади.

Серед праць, де проблематика міжсекторальної взаємодії ставиться відносно належним чином, можна згадати роботи, присвячені менеджменту організацій (роботи П.Друкера, М.Мартиненка, Мінцберга, З.Румянцевої, Е.Уткіна, Г.Щедровицького). Українські суспільствознавці багато уваги приділяють аналізу передумов формування громадянського суспільства. Серед них перш за все треба згадати прізвища таких науковців, як О. Гарань, А. Колодій, Є. Бистрицький, М. Попович, А. Карась, В. Полохало, І. Пасько, Я. Пасько, С. Рябов, В. Сидоренко, В. Ткаченко, М. Томенко та інші. В цих роботах загалом робиться справедливий висновок, що в Україні пройдено лише перший етап створення мережі громадських організацій, цей процес ще вочевидь не є завершеним, а у сфері взаємодії громадських організацій із органами влади існує низка серйозних проблем, які потребують відповідної уваги та вирішення.

Сьогодні діяльність недержавних організацій в Україні визначається Законами України «Про об'єднання громадян», «Про благодійництво та благодійні організації», «Про оподаткування прибутку підприємств» (п. 6, ст. 7.11 - благодійні, громадські організації), «Про молодіжні та дитячі громадські організації».

Теоретично в громадянському суспільстві будь-яке об'єднання громадян повинне допомагати цим громадянам вирішувати свої проблеми, відстоювати спільні інтереси. Якщо ці інтереси є політичними, то створюються політичні партії, якщо професійними — профспілки. Якщо ж громадяни мають якісь інтереси поза своєю безпосередньою трудовою діяльністю, вони можуть створювати громадські організації. Це передбачає українське законодавство, і в реєстраційних свідоцтвах громадських організацій як статутне завдання вказують

стереотипне «захист інтересів своїх членів». Чинне законодавство не містить скіль-небудь чіткого (не кажучи вже про вичерпний) переліку (класифікації) громадських організацій.

Відповідно, певною проблемою є те, чи слід вводити класифікацію недержавних організацій через законодавство, чи залишити все без змін, а також визначити, яким чином недержавні організації можуть заробляти (або збирати) кошти і де треба провести межу між виконанням статутних завдань і продажем товарів та послуг, що є прибутковою діяльністю. адже не є секретом, що для більшості новонароджених організацій якщо не наріжним каменем, то «каменем спотикання» є саме пошук коштів – особливо на першому етапі становлення. Нерозв'язаність цих питань вочевидь гальмує розвиток недержавних організацій сьогодні і створює потенційні загрози в майбутньому. Навряд чи можна вважати повноцінним виходом отримання грантів від закордонних донорів або ж від тих чи інших вітчизняних фондів чи структур. Гранти є якщо не одноразовим, то не системним надходженням коштів, самі ж українські громадяни навряд чи в основній масі стануть достатньо свідомими (або ж матеріально спроможними) для підтримки недержавних організацій, – в той же час законодавство не передбачає надання коштів недержавним організаціям з бюджету. Доречним також, на наш погляд, є більш-менш чітко визначення того, чи потрібна Україні технічна допомога, хто (влада – чи такі ж ті громадські організації) може ставити питання про її розміри, порядок отримання, звітності тощо. Недостатньо чітко у законодавстві визначені принципи і критерії для роботи громадських організацій. Зрозуміло, така чіткість є необхідною саме для того, щоб діяльність таких організацій була повністю прозорою. Недержавні організації повинні писати річні звіти про свою діяльність та робити їх публічними (видавати друком певним розумним накладом). Кожна організація повинна мати реальну мету існування, зрозумілу для громадськості (або місію) і у своїй діяльності орієнтуватися на досягнення цієї мети.

Не менш важливою – як для недержавних організацій, так і для органів влади є проблема обміну досвідом. За більш ніж п'ятнадцять років діяльності недержавних організацій в Україні напрацьовано досить вагомий методичну базу, напрацьовані соціологічні та інші дослідження, щодо яких поінформовано

відносно вузьке коло зацікавлених осіб. Зворотним боком є систематичне дублювання у діяльності різних організацій, постійне «винайдення велосипеда», невиправдана конкуренція на ринках фандрайзингу, що іноді надмірно ускладнює для грантодавців проблему вибору достойних учасників тих чи інших програм. Широкий доступ до результатів виконання проектів різними організаціями реально може вплинути на якість надання тих чи інших адміністративних, громадських та інших послуг у нашому суспільстві. Доступність і прозорість напрацьованих результатів дасть можливість створити потужний третій сектор замість великої кількості малопотужних псевдо-організацій, які до того ж постійно конкурують між собою. Однією з прийнятних форм інформування громадськості є проведення (як правило, за участю структур влади) регіональних ярмарків – презентацій громадських організацій, видання довідників (каталогів) активно діючих громадських формувань із вказуванням їхньої адреси, статутних завдань, напрямків діяльності, переліком найбільш успішних реалізованих проектів тощо [1]. 15 листопада 2001 року в Донецьку відбувся Перший ярмарок громадських організацій Донецької області. В ньому взяли участь більше 100 громадських організацій області, представники органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, міжнародних фондів, підприємці. Серед головних організаторів цього корисного заходу були, зокрема, управління по справах сім'ї, молоді і туризму Донецької облдержадміністрації, відповідний підрозділ Донецької міської ради, а також Регіональний ресурсний Центр «Сприяння», що виконує роль партнера-наставника для тих організацій, які ще не мають належних матеріальних або інформаційних ресурсів для налагодження свого успішного функціонування [2].

Серед проблемних питань, що лежать у площині співпраці між державою та неурядовими організаціями, одним з найсерйозніших є питання обміну інформацією, тобто налагодження повноцінного механізму «зворотного зв'язку». Зазвичай з метою передачі недержавними організаціями інформації (проекти, ідеї, програми, аналітичні матеріали, рекомендації тощо) органам державної влади застосовують листування або ж комунікативні PR- заходи (прес-конференції, семінари, круглі столи тощо). Але всі вказані засоби не мають під собою чіткої законодавчо передбаченої та відповідно оформленої процедури.

Фактично, як показує досвід, органи державної влади та місцевого самоврядування можуть приймати на власний розсуд (чи залишати взагалі без уваги) рішення щодо використання запропонованих громадськістю ідей, результатів досліджень, розроблених рекомендацій. На жаль, за таких умов нерідко обирається саме варіант ігнорування громадських ініціатив, реформування органів місцевого самоврядування першопочатково включає до себе докорінну реорганізацію роботи із зверненнями громадян, залучення громадськості до вирішення нагальних проблем розвитку території [3].

Наступним елементом проблеми зворотного зв'язку є надання органами влади інформації, необхідної громадським організаціям. Вважається, що єдиним законом, на який можна спиратися недержавним організаціям з питання отримання інформації від органів державної влади, є Закон України «Про інформацію». Проте Закон України «Про об'єднання громадян» серед інших зазначає і такі права зареєстрованих об'єднань громадян (до яких ми відносимо і недержавні організації):

одержувати від органів державної влади і управління та органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань;

вносити пропозиції до органів влади і управління;
поширювати інформацію і пропагувати свої ідеї;
засновувати засоби масової інформації (ст. 20).

На відміну від об'єднань громадян, які мають право лише «вносити пропозиції до органів влади і управління», політичні партії мають право «брати участь у виробленні державної політики». Отже, участь у виробленні державної політики недержавних організацій є не безпосередньою, як політичних партій, а опосередкованою. Це є принципове питання, оскільки тема про участь «третього сектору» у виробленні державної політики є «модною» в політичному середовищі України, – насправді ж недержавні організації реально не мають навіть процедурної можливості впливати на ці процеси. Якщо законом визначено право опосередкованої участі недержавних організацій у виробленні державної політики, то воно повинно мати чітке законодавче оформлення механізмів такої участі.

Щодо «зворотного зв'язку» між недержавними організаціями та органами влади в реальному житті, то тут доречним є підхід

«теорії груп», який безпосередньо торкається алгоритмів і механіки взаємодії між недержавними організаціями та політичною (зокрема, регіональною) елітою. Згідно з цими підходами, вплив недержавних організацій базується на виборі (або формуванні) так званої ключової аудиторії, тобто конкретних адресатів їх продукції (діяльності). Недержавній організації необхідно чітко уявляти, хто саме конкретно може стати споживачем її продукту: законодавці, партійні лідери, ЗМІ, органи місцевого самоврядування, органи державної влади і управління, підприємці та ін. Особистий доступ до осіб, які приймають рішення, вважається найефективнішою (і чи не єдиною) з усіх можливих для недержавних організацій форм впливу.

Наскільки задовільними є існуючі механізми обміну інформацією між громадськими формуваннями та органами влади? Оскільки недержавні організації є об'єднаннями громадян, то вони підпадають під дію Закону України «Про звернення громадян», згідно з яким вони (організації, громадяни) мають право звертатися до органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових осіб тощо, із зауваженнями, скаргами та пропозиціями. Згідно з тим самим законом звернення, оформлене належним чином і подане у встановленому порядку, підлягає обов'язковому прийняттю та розгляду. Крім того, результати розгляду повинні бути повідомлені організації, яка зверталася з пропозицією або запитанням. Але, звісна річ, немає ніякої гарантії, що результати розгляду будуть позитивними, тобто що організація досягне тієї мети, яку ставила, коли зверталась до органів влади.

Але завжди існує загроза, що відповідальна особа просто не захоче взяти до уваги надану пропозицію. Деякі чиновники вважають недоречним зважати на поради та пропозиції недержавних організацій. Але з іншого боку, якщо певна відповідальна особа ретельно розглядає кожну подану пропозицію або раду, то вона буде похована під масою таких паперів, з яких лише кілька можуть дійсно заслуговувати на увагу. Саме тому подання будь-якої інформації до органів влади зазвичай не може обійтися без використання особистих зв'язків між членами організацій та представниками органів влади. У такому випадку чиновник, перш за все, зверне увагу на пропозицію, яку йому подала організація, у якій працює його знайомий. Такий підхід до налагодження відносин між

цими суб'єктами прийняття рішень вважається на сьогоднішній день найефективнішим і успішно практикується у всьому світі, у тому числі й в Україні.

Якщо питання зі зверненнями недержавних організацій до органів влади має відносно задовільну (хоча й недосконалу) законодавчу базу, то питання щодо процедури отримання інформації від органів влади недержавними організаціями є зовсім невіршеним. Незважаючи на те, що в законі закріплене право об'єднань громадян на отримання інформації від органів державної влади й управління та органів місцевого самоврядування, процедура її отримання повністю відсутня. Не є зрозумілим, чи повинна громадська організація у такому випадку подавати якийсь офіційний запит? А якщо так, то за якою формою? Отже, можна зробити припущення, що право встановлювати механізми цієї процедури влада залишила кожному окремому органу на їх власний розсуд. А це, у свою чергу, може призвести до неадекватного реагування з боку чиновників.

На наш погляд, виходом з цієї ситуації мусить стати професіоналізація діяльності недержавних організацій, а також вироблення та прийняття закону, в якому всі поняття, процедури та механізми взаємодії державного («першого») і недержавного («третього») секторів будуть чітко, детально прописані. Це позбавить органи державної влади та місцевого самоврядування можливості («шпаринки») зловживати своїм положенням та повноваженнями. Усе це, у кінцевому результаті, повинно привести до розвитку стійкої системи взаємодії недержавних організацій та органів влади.

Незважаючи на всі розглянуті законодавчі та нормативні проблеми, недержавним організаціям не слід забувати й про те, що співпраця з органами державної влади та місцевого самоврядування повинна починатися з наявності цікавого продукту для потенційного партнера. Необхідно пам'ятати, що співпраця має бути взаємовигідною, тому перш ніж говорити про неї, треба мати щось таке (продукт або послугу), чим можна зацікавити іншу сторону. Під продуктами маються на увазі всі надбання організації: досвід, інформація про результати проєктів, досліджень, видання, технічні ресурси, професійні кадри тощо. У країнах з розвинутими і усталеними демократичними традиціями недержавні організації часто беруть на себе реалізацію громадських завдань, зокрема у

сфері публічних послуг. Наприклад, в Угорщині, Польщі, країнах Балтії сьогодні активізувався процес створення таких організацій, і подекуди вони стають партнерами або навіть конкурентами урядових і самоврядних органів [4]. Це створює (позначає) ще одне проблемне питання у сфері міжсекторальної взаємодії. Це питання про громадянську відповідальність недержавних організацій за вироблену ними продукцію. Проблема полягає, зокрема, в тому, що органи державної влади не приймають пропозицій, порад та інших матеріалів, які надають недержавні організації, ще й через те, що органи державної влади повинні йти на певний (іноді – досить істотний) ризик у разі, якщо вони приймуть такі пропозиції. Йдеться про те, що, узявши до уваги й впровадивши певні пропозиції, відповідальність за їх результати та наслідки буде нести орган державної влади, а не організація, яка їх надала. Ця проблема постає, знову ж таки, через відсутність відповідних положень у законодавстві про громадські організації. Якби в бюджетах органів державної влади та місцевого самоврядування була стаття витрат «Оплата праці незалежних консультантів», то між громадськими організаціями та органами влади, згідно з законом, підписувалася б угода, в якій можна було б передбачити й відповідальність виконавців за неякісну продукцію. Але це, звичайно, не означає, що вся провина за невдачі має лягати на незалежних виконавців. Отже, постає ще одна важлива проблема: перед тим, як прийняти законодавство, яке дасть можливість ефективно залучати до надання суспільно-політичних послуг недержавні організації, необхідно визначити межі їх компетенції та відповідальності перед суспільством за результати діяльності.

Висновки та перспективи подальших розробок

На поточному етапі розвитку міжсекторальної взаємодії позначилась низка питань, які потребують відповідного законодавчого врегулювання. Так, йдеться про механізм (процедуру) «зворотнього зв'язку», який передбачав би регламентований процес розгляду владою пропозицій (або експертних висновків) громадських організацій, а, з іншого боку, містив би у собі так само чітко прописану процедуру надання інформації за запитом громадських організацій. Правові підстави щодо доручення недержавним організаціям реалізації громадських завдань також повинні міститися в державних законах. З метою виконання завдань

органи державної влади та місцевого самоврядування повинні мати право укладати угоди з недержавними суб'єктами діяльності. Поступова професіоналізація діяльності неурядових організацій зумовлює збільшення обсягу замовлень на виконання довготермінових, постійних завдань, – це надасть змогу громадським організаціям скласти обґрунтовану конкуренцію органам влади на ринку соціальних послуг і у сфері виконання (використання, економії) бюджету. Цільові виконавчі функції у сфері соціальних послуг – так само, як і в галузі комунальних послуг, – органи державної влади та місцевого самоврядування повинні передавати недержавним структурам виключно за результатами конкурсного відбору. Практика засвідчує, що така форма співпраці між державною і місцевою владами та недержавними організаціями є ефективною і перспективною.

Література

1. Довідник неурядових організацій України. — «Академія», Київ, 1997. — 98 с.
2. Первая ярмарка общественных организаций Донецкой области. Сборник материалов. — «Искандер», Донецк, 2001. — 34 с.
3. Джарты В.Г., Пикуляк М.И. Реформирование органов местного самоуправления (на примере города Магеевка). — Донецк, 2002 — 152 с.
4. Переход к демократии стран Центральной и Восточной Европы в сравнительной перспективе/ под ред. А.Антошевского и Р.Хербута. — Пер. с польского. — Донецк: Донбасс, 2001. — С.218-228.

РОЛЬ САМОВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВОЮ

Страхов С. О.,
аспірант ДонДУУ

У статті досліджена роль самоврядування в системі управління державою, виявлені основні проблеми самоврядування на сучасному етапі в Україні.

В статье исследована роль самоуправления в системе управления государством, выявлены основные проблемы самоуправления на современном этапе в Украине.

Постановка проблеми в загальному виді.

Зв'язок з науковими і практичними задачами

З моменту проголошення незалежності України, почався процес формування, і розвитку державної системи управління країни який продовжується і в даний час. У рамках даного процесу відбувається розподіл і перерозподіл прав і обов'язків в органах державної влади на основі принципів державного управління.

Одним з основних елементів демократичної держави є народ, як джерело влади. У сучасних умовах формування моделі держави в Україні, намітилася тенденція переходу ініціативи від посадових органів державної влади і місцевого самоврядування до членів місцевих суспільних об'єднань, а так само розшириться можливість участі громадян у практиці самоврядування і реалізації законів місцевого самоврядування, що обумовлює актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Виділення невирішених питань.

В умовах розвитку сучасної політичної системи України проблема державного управління і самоврядування актуальні і знаходяться в центрі уваги, як учених, так і практиків. У вітчизняній літературі відомі роботи Атаманчука Г.В., Нижника Н.Р., Обаленського О.Ю., Януковича В.Ф.,